

Henkilövahinkojen ehkäisy

Käsikirja päiväkotien henkilökunnalle ja perhepäivähoitajille

Tositurvallisesti eteläkärjessä

Johdanto	3
Käsikirja, joka kannustaa tapaturmien ehkäisytyöhön	5
Faktoja tapaturmista	5
Tietoa — jokaiselle jotakin	8
Turvallisen päiväkodin tunnusmerkit	8
Lapsiturvallisuuksiansio	11
Vahinkojen rekisteröinti	12
Toimintatavat ja tarkistuslistat	14
Onko kotona turvallista?	16
Turvallisemmin ulkona	18
Mistä lisäaineistoa?	20
Kun haluat oppia lisää	20
Liite 1: Tarkistuslista päiväkoteja varten	21
Liite 2: Tarkistuslista pikkulasten kotitapaturmien ehkäisemiseksi	31
Liite 3 – Käyttökelpoisia web-linkkejä	33
Omia merkintöjä	34

Johdanto

Folkhälsanin Uudenmaan piirijärjestö (Landskapsföreningen Folkhälsan i Nyland) aloitti syksyllä 2002 puolen vuoden mittaisen lasten tapaturmien ehkäisyhankkeen – Lapset tositurvallisesti eteläkärjessä. Tämä hanke jatkui keväällä 2004 kolmen vuoden hankkeena – Tositurvallisesti eteläkärjessä. Henkilövahinkojen aiheuttamat vammat ovat huomattava kansanterveysongelma. Syynä hankkeen käynnistämiseen oli se, että Suomen tapaturmatilastot ovat huomattavasti muita Pohjoismaita synkemmät. Suomessa tapaturmakuolemia on kaksi kertaa niin paljon kuin esimerkiksi Ruotsissa. Inhimillisen kärsimyksen lisäksi tapaturmat aiheuttavat suuria taloudellisia menetyksiä kunnille ja koko yhteiskunnalle.

Useat tutkimukset ovat osoittaneet, että määrätietoinen tapaturmien ehkäisytyö tuottaa suhteellisen nopeasti tuloksia: loukkaantumiset vähenevät, inhimillinen kärsimys lievenee, ja kunnalle ja koko yhteiskunnalle aiheutuvat kustannukset pienenevät. Etenkin lasten tapaturmien väheneminen on aktiivisen ennalta ehkäisevän työn ansiota.

Myös Suomessa tehdään paljon työtä tapaturmien ehkäisemiseksi, mutta toisin kuin Ruotsissa, Suomessa työtä ei olla onnistuttu koordinoimaan eikä kukaan ole täysin selvillä kokonaistilanteesta. Niinpä toiminta on hajanaista, ja voimavaroja ja työtä tuhlautuu. Kattava tapaturmien kartoittaminen ja tilastointi luovat perustan ehkäisevän työn suunnittelulle. Jotta toiminta olisi tehokasta, on ylitettävä sektorien väliset rajat ja tehtävä laaja-alaista yhteistyötä.

Eteläkärki, johon kuuluvat Hanko, Tammisaari, Karjaa, Pohja, Inkoo ja Siuntio, valittiin hankkeen pilottialueeksi. Seudulla on jo pitkään tehty kuntien ja eri sektorien välistä yhteistyötä useissa muissa hankkeissa, jotka sivuavat lasten tapaturmia. Näin on syntynyt verkosto, jonka varaan voidaan rakentaa lisää toimintaa.

Hanke on samalla kuntien ja kolmannen sektorin välisen yhteistyön pilottikokeilu ja noudattaa siten valtioneuvoston kansallista terveys-hanketta koskevaa periaatepäätöstä.

Hankkeen yleistavoitteena on kartoittaa tilanne ja luoda tulosten perusteella strategioita ja paikallisia toimintaohjelmia lasten tapaturmien vähentämiseksi Länsi-Uudenmaan kunnissa. Lisäksi hankkeen tavoitteena on jo nyt tehdä nimenomaan tällä alueella sellaista työtä, että seutu voitaisiin tulevaisuudessa mahdollisesti sertifioida WHO:n Safe Community –alueena. Niinpä hankkeen tulisi innostaa kunnissa eri sektorien toimijoita tekemään lavealla rintamalla myös muuta yhteistyötä tapaturmien ehkäisemiseksi. Hankkeen tarkoituksena ei ole ensisijaisesti käynnistää kampanjoita, vaan ennen kaikkea tuoda ennalta ehkäisevä työ mukaan lasten ja lapsiperheiden kanssa työskentelevien henkilöiden arkeen.

Käsikirja on tarkoitettu lähinnä päiväkotien työntekijöille ja perhepäivähoitajille. Toivomme, että käsikirja on inspiraation lähde, jonka avulla voitte kehittää osaamistanne ja työskennellä turvallisen ja terveyttä edistävän ympäristön puolesta.

Syksyllä 2005

Elisabeth Morberg
Hankkeen johtaja

Käsikirja, joka kannustaa tapaturmien ehkäisytyöhön

Tämän käsikirjan tarkoituksena on toimia perusmateriaalina ja innostaa teitä työssänne turvallisemman ympäristön puolesta. Käsikirjaan on kerätty lyhyesti perustietoa tapaturmista ja esimerkkejä käyttökelpoisista tarkistuslistoista, toimintatavoista ja rutiineista. Suurin osa aineistosta on saatavissa maksutta internetistä. Jos haluatte perehtyä asioihin syvemmin, käsikirjassa on lueteltu web-sivuja, joilta saa lisätietoja ja -materiaalia. Folkhälsanilla on myös oma (ruotsinkielinen) web-sivu tapaturmien ehkäisystä osoitteessa www.folkhalsan.fi/olycksfall.

Faktoja tapaturmista

- ☞ Suomessa sattuu noin miljoona tapaturmaa vuodessa, väestömäärään suhteutettuna huomattavasti enemmän kuin monissa muissa Euroopan maissa.
- ☞ Suomessa sattuu lasten tapaturmia 50 % enemmän kuin Ruotsissa.
- ☞ Lähes 3000 henkilöä kuolee joka vuosi tapaturman vuoksi (7 henk./pv.); tapaturmat on tavallisin kuolinsyy 45 ikävuoteen saakka.
- ☞ Inhimillisen kärsimyksen lisäksi tapaturmista koituu 3-4 miljardin kustannukset vuosittain.
- ☞ On paljon esimerkkejä siitä, kuinka tapaturmien ehkäisyyn sijoitetut rahat maksavat itsensä takaisin jo parissa vuodessa.

Alle 10-vuotiaiden lasten tapaturmat sattuvat useimmiten kotona tai pihalla. Sairaalahoidoa vaativista lasten kotitapaturmista yleisimpiä ovat kaatumisten ja putoamisten aiheuttamat vammat. Toiseksi yleisimpiä ovat jonkin esineen aiheuttamat loukkaantumiset. Kolmannella sijalla ovat myrkytykset.

Kun halutaan ehkäistä tapaturmia, mikään yksittäinen menettely ei riitä; jotta saataisiin tuloksia, on yhdistettävä erilaisia toimintamalleja, strategioita. Hadden on kuvannut tätä havainnollisesti. Seuraavan sivun kuvassa on esitetty hänen 10 strategiaansa koskien veteen liittyviä vaaratekijöitä.

Haddenin strategioita voidaan soveltaa esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- ☞ **poista** – säilytä lääkkeet lukkojen takana
- ☞ **karta** – lastenistuimessa kahvipöydän ääressä istuva lapsi on tarpeeksi kaukana kuumasta kahvikupista
- ☞ **eristä** – liesisuoja hellan eteen
- ☞ **pienennä vaaratekijää** – alenna kuuman veden lämpötilaa estääksesi palovammat
- ☞ **turvavarusteet** – pyöräilykypärä päähän
- ☞ **harjoitus ja ohjeet** – lapsi opetetaan uimaan
- ☞ **varoita** – hellan levy on lämmin, jos laitat käden siihen, poltat itsesi
- ☞ **valvo** – minä vahdin häntä sillä aikaa kun sinä hitsaat

Emme koskaan onnistu poistamaan ympäristöstä kaikkia vaaratekijöitä, vaikka kuinka yrittäisimme luoda turvallista miljööä. Siksi tapaturmien ehkäisytöön eri osat ovat yhtä tärkeitä, etenkin kun on kysymys lapsista. Tapaturmien ehkäisemiseksi tehtävässä työssä ovat tärkeitä tekijöitä niin turvallisen ympäristön luominen yhteiskunnan keinoin kuin valistus ja valvonta.

1. Eliminate

Poista

2. Separate

Karta

3. Isolate

Eistä

4. Modify

Pienennä

5. Equip

Turvavarusteet

6. Train and instruct

Harjoitus ja ohjeet

7. Warn

Varoita

8. Supervise

Valvo

9. Rescue

Pelasta

10. Repair and rehabilitate

Hoida ja kuntouta

Menckel 1994. Haddenin 10 strategian sovellus.

Tietoa — jokaiselle jotakin

Päiväkotien henkilökunta ja perhepäivähoitajat ovat avainhenkilöitä, kun pyritään saamaan aikaan turvallinen ja terveyttä edistävä ympäristö. Heidän on kiinnitettävä huomiota lähiympäristön tapaturmariskeihin ja mietittävä, kuinka ne voitaisiin poistaa. Heidän tulee myös olla selvillä lasten psykomotorisesta tasosta eri ikäkausina ja siitä, mitä vaatimuksia tämä asettaa leikkipaikoille. Päiväkotien työntekijöiden ja perhepäivähoitajien vastuulla on myös yhteydenpito vanhempiin. Koti- ja lähimiljöön turvallisuudesta voidaan keskustella vanhempainilloissa ja muissa tapaamisissa vanhempien kanssa. Tämän kirjan lopussa olevasta luettelosta selviää, mistä voi hankkia materiaalia, kun haluaa opiskella itse lisää tai kertoa erilaisille ryhmille asioista, jotka liittyvät turvallisen ympäristön rakentamiseen.

Turvallisen päiväkodin tunnusmerkit

On tärkeää, että jokaisessa päiväkodissa ja kodissa pohditaan, kuinka kaikki turvallisuuteen liittyvät tekijät saadaan kuntoon. Parhaat tulokset syntyvät, kun tietoisesti noudatetaan selkeitä, toistuvia ja dokumentoituja toimintatapoja, rutiineja. Tuonnempana luetellaan esimerkkejä siitä, kuinka tähän voidaan päästä. Useimmat esimerkit ovat peräisin Nackan kunnasta Ruotsista, missä on jo kauan tehty työtä esikoulujen ja päiväkotien tapaturmien ehkäisemiseksi (http://infobanken.nacka.se/www/miljo_halsa/folkhalsa/dokumentarkiv.htm).

Koska jokaisessa työpaikassa on omat erityispiirteensä, seuraavia listoja on tarkasteltavat vain esimerkkeinä sellaisesta kunnasta, missä on tehty määrätietoista työtä turvallisen ympäristön puolesta. Toivottavasti esimerkit kuitenkin antavat intoa ja virikkeitä teille, kun muotoillette omia strategioitanne ja toimintasuunnitelmianne. Jotta Nackan kunnan päiväkotia voidaan sertifioida ”Turvalliseksi”, sen tulee täyttää seuraavat tunnusmerkit:

Tavoite

Turvallisessa ympäristössä:

- ☞ tapaturmien ehkäisytyö on luonnollinen osa jokapäiväistä arkea
- ☞ päivittäiset toimintatavat, rutiinit, suunnitellaan ja toteutetaan johdonmukaisesti niin, että välttyään vaaratilanteilta
- ☞ on olemassa selvät, etukäteen suunnitellut ja harjoitellut toimintatavat siltä varalta, että sattuu tapaturma tai lapsi joutuu väkivallan kohteeksi
- ☞ kaikista vaaratilanteista ja loukkaantumisista raportoidaan
- ☞ lasten yleistä turvallisuutta koskevat asiat käydään läpi vähintään kerran lukukaudessa
- ☞ turvallisuustyötä varten on olemassa toimintasuunnitelma, josta käy ilmi päiväkodin itsearviointimenettely, vastuut ja valtuudet

Tunnusmerkit

Pohjana toimintasuunnitelmat:

- ☞ Kuvaus ja suunnitelma vastuualueista, niin yleisellä tasolla kuin päivittäisessä työssä.
- ☞ Suunnitelmasta käy ilmi, ketkä kantavat vastuun mm. toiminnasta, tiloista, pihaympäristöstä ja kalustosta.
- ☞ Suunnitelma siitä, miten lapset on otettu mukaan turvallisuustyöhön.
- ☞ Suunnitelma vanhempien osuudesta turvallisuustyössä.
- ☞ Suunnitelma henkilökunnan osuudesta turvallisuustyössä.
- ☞ Suunnitelma siitä, miten jokapäiväisessä työssä tähdätään turvallisuuden ja turvallisuustyön parantamiseen (itsearviointi).
- ☞ Suunnitelma pitkän tähtäimen turvallisuustyöstä (esim. koulutussuunnitelma).
- ☞ Muita olemassaolevia toimintasuunnitelmia, joiden sisältämät asiat halutaan tuoda esiin.

Etukäteen suunnitellut yhteiset toimintatavat eri tilanteissa:

- ☞ Riskitilanteissa ja tapaturman sattuessa.
- ☞ Menettely vahinkojen ja vaaratilanteiden rekisteröintiä varten.
- ☞ Kun lapset tuodaan ja haetaan.
- ☞ Retkellä.
- ☞ Uimassa.
- ☞ Jos lapsi joutuu väkivallan kohteeksi.
- ☞ Vakavissa tilanteissa.
- ☞ Ostot (mm. turvallisuus, ympäristöasiat ja allergiat otettava huomioon).
- ☞ Toimintatavat lasten yleistä turvallisuutta koskevia tarkastuksia varten (tähän voi kuulua myös havaittujen puutteiden korjaaminen ja seuranta).
- ☞ Muita asioita koskevat toimintatavat.
- ☞ Kuinka toimitaan tulipalon sattuessa?

Lapsiturvallisuuksansio

Tapaturmien ehkäisytyön perustana ovat toistuvat, dokumentoidut toimintatavat, rutiinit. Lapsiturvallisuuksansio on paikallaan työkaluna ja muistin tukena. Kansioon on hyvä tehdä lista siitä, miten menetellään eri tilanteissa, ja sinne voi tallentaa turvatarkastuksista laadittuja dokumentteja. Erään nackalaisen päiväkodin lapsiturvallisuuksansion sisällysluettelo on seuraavanlainen:

Lapsiturvallisuuksansion sisällysluettelo

1. Tärkeät puhelinnumerot
2. Ilmoitukset vahingoista ja vaaratilanteista
3. Tulipalon sattuessa
4. Lasten tuominen ja hakeminen
5. Toimintasuunnitelma "Päihtynyt vanhempi tulee hakemaan lasta"
6. Toimintasuunnitelma "Lapsi katoaa esikoulusta"
7. Toimintasuunnitelma "Lasta ei tulla hakemaan kotiin"
8. Näin retki onnistuu
9. Kuinka hoidetaan yhteydet sosiaaliviranomaisiin
10. Kun tapahtuu sellaista, mitä ei saisi tapahtua
11. Toimintaohjeet sairaustapauksen sattuessa
12. Toimintaohjeet lääkkeiden käytöstä päiväkodissa
13. Päiväkodin piha
14. Miten suunnitellaan turvatarkastus

Vahinkojen rekisteröinti

Vahinkojen rekisteröinti on tärkeä apuväline, kun halutaan tietää, koska, missä, miten, miksi ja millainen tapaturma on sattunut. Tietojen perusteella pystytään laatimaan strategioita ja toimintasuunnitelmia turvallisemman ympäristön aikaansaamiseksi.

Nackan kunnan päivähoidossa käytetään seuraavanlaista tapaturmien rekisteröintilomaketta. Yhtä lailla voidaan laatia omia lomakkeita. Pääasia on, että lomake vastaa kysymyksiin milloin, missä, miten, miksi ja millainen tapaturma on sattunut. Jokaisen tapaturman tarkka dokumentointi on tärkeää mahdollisimman totuudenmukaisen kuvan saamiseksi. Silloin on helpointa ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Vaaratilanne, tapahtuma, joka on voinut aiheuttaa tapaturman

Lievä vamma, jonka olemme hoitaneet itse

Vamma, jonka vuoksi on hakeuduttu hoitoon

Päiväkoti Päivähoitaja

Päiväkoti/Vastuuyksikkö _____ (Vapaaehtoinen tieto)

Ikä _____ Sukupuoli _____ Päivämäärä _____ Kellonaika _____

Kuvaus vaaratilanteesta/vahingosta? _____

Voit piirtää kuvan tilanteesta kääntöpuolelle

Onko jotain vastaavaa sattunut aikaisemmin? Kyllä Ei En tiedä

Mitkä tekijät vaikuttivat siihen, että vaaratilanne syntyi/vahinko tapahtui?

	Kyllä	Ei
Puutteita varusteissa tai turvamääräyksissä	☐	☐
Puutteita kunnossapidossa	☐	☐
Puutteita toimintaohjeissa tai menettelyssä	☐	☐
Puutteita tiedonkulussa	☐	☐
Puutteita työorganisaatiossa	☐	☐
Ei mikään yllämainituista	☐	

Ehdotus, mitä pitäisi tehdä, ettei vastaavaa tapahdu uudelleen

Toimenpiteitä tarvitaan Välittömästi Vastuuhenkilö: _____ Kunnossa _____

Toimenpiteitä tarvitaan Pitemmällä aikavälillä

Tee ehdotus ensi vuoden toimintasuunnitelmaan

Ei toimenpiteitä Miksi ei? _____

Toimintatavat ja tarkistuslistat

Lasten kanssa työskennellessä on tärkeää menetellä sovittujen ja totuttujen toimintatapojen, rutiinien, mukaisesti. Sama koskee tapaturmien ehkäisytyötä. Säännöllisesti dokumentoidut ja hyvin suunnitellut turvatarkastukset ovat oiva työväline päiväkotien ja perhepäivähoidon turvallisuuden parantamiseksi. Seuraavassa on esimerkkejä turvatarkastusten yleisistä periaatteista.

Kirjan lopussa on liitteenä esimerkki siitä, millainen turvatarkastuslomake ja toimenpidelomake voidaan laatia päiväkotia varten (liite 1) ja miltä kodin turvallisuuslomake voisi näyttää (liite 2). Lomakkeita voi mainiosti laatia myös kunkin paikan yksilöllisiä tarpeita silmällä pitäen. Pääasia on se, että tarkastukset otetaan käytäntöön ja dokumentoidaan.

Turvatarkastusten peruseriaatteet:

- ☞ Tarkastukset ovat säännöllisiä ja ne dokumentoidaan.
- ☞ On sovittu, kuinka usein ja minä kuukausina tarkastukset tehdään.
- ☞ Kirjalliset ohjeet vastuunjaosta.
- ☞ Muistin virkistämiseksi on hyvä käyttää apuna edellisen tarkastuksen lomaketta ja pöytäkirjaa.
- ☞ On sovittu, keiden tulee olla mukana tarkastuskierroksella.
- ☞ Puutteet, jotka vaativat välittömiä toimenpiteitä, korjataan heti.
- ☞ Tulee olla dokumentit siitä, mitä puutteita on havaittu, koska ne korjataan ja kuka ottaa vastuun korjausten toteuttamisesta.
- ☞ Turvatarkastusta voi käyttää pohjana seuraavan vuoden budjetin ja toimintasuunnitelman laadinnassa.

Seuraavassa on esimerkki tarkistuslistasta, joka koskee kotiympäristöä. Lista on kotitapaturmien ehkäisykampanjan työn tulosta (tarkistuslista on myös liitteenä 2 kirjan lopussa).

Onko kotona turvallista?

Tarkistuslista kotitapaturmien ehkäisemiseksi,
pienet lapset

Myrkytykset

1. Onko asunnossa lukittava lääkekaappi?
2. Säilytetäänkö kodin kemikaaleja lukittavassa kaapissa ja tarpeeksi korkealla?
3. Ovatko kemikaalit alkuperäispakkauksissa?
4. Säilytetäänkö alkoholijuomat lasten ulottumattomissa?
5. Ovatko huonekasvit myrkyttömiä?
6. Onko kotona lääkehiiltä?

Palo- ja sähkötapaturmat

1. Onko asunnossa palovaroitin?
 - Onko se oikein sijoitettu?
2. Onko liedessä liesisuoja?
 - Onko liesi kiinnitetty tukevasti?
3. Ovatko kodin pienkoneet, esim. kahvinkeitin lasten ulottumattomissa?
4. Ovatko hanat termostaatti- ja turvahanoja?
5. Onko saunan kiuas suojattu?
6. Onko asunnossa turvapistorasiat tai onko pistorasiat muuten suojattu?
7. Onko sähköjohdot kiinnitetty niin, että ne ovat poissa tieltä?
 - Ovatko johdot ehjiä?
8. Säilytetäänkö tulitikut lasten ulottumattomissa?
9. Onko kellarin ja ullakon ovissa sellaiset lukot, etteivät lapset pääse tiloihin?

Onko puhelimen lähellä hätänumerot?

Yleinen hätänumero 112

Poliisi 10022

Myrkytystietokeskus 09-4711 tai 09-241 4392

Kaatumiset ja putoamiset

1. Onko ikkunoissa putoamisen estävät ikkunanpidikkeet?
2. Onko parvekkeen ovesa pidike/haka/turvalukko?
3. Onko WC:n ja kylpyhuoneen ovesa ulkopuolelta avattava lukko?
4. Onko kylpyhuoneessa liukuesteet?
5. Onko sisäportaissa
 - lapsiportti?
 - kaiteet?
 - liukuesteet?
6. Onko matoissa liukuesteet?
7. Onko lattia liukastumaton?
8. Onko huonekalujen terävät kulmat suojattu?
9. Säilytetäänkö vaaralliset esineet (veitset, sakset, työkalut, muovipussit) lasten ulottumattomissa?

Liikennetapaturmat

1. Onko autossa lasten turvaistuimet?
2. Käyttävätkö lapset pyöräillessään suojakypärää?
3. Käyttävätkö lapset heijastimia?
4. Onko lasten leikkipaikka suojassa autoilta?
5. Onko asuntoalueella riittävän alhainen nopeusrajoitus?

Ensiapu

1. Onko kodin ensiapuvarustus riittävä?
2. Hallitsetko ensiaputaidot?

Turvallisemmin ulkona

Tapaturmia sattuu muuallakin kuin sisällä. Siksi on tärkeää kiinnittää huomiota koko lähiympäristöön ja olla selvillä siitä, mistä kaikesta on huolehdittava.

Kotitapaturmien ehkäisykampanjan tuottamassa käsikirjassa ”turvalisempi kotiympäristö” on viisi asiaryhmää, jotka tulee ottaa huomioon, kun arvioidaan lähiympäristön turvallisuutta.

Valvotaan lasten leikkejä ulkona

Tarkoituksenmukaiset varusteet leikkijän turvaksi:

- ☞ hyvät ja tukevat jalkineet
- ☞ värikkäät vaatteet
- ☞ hupun ja kauluksen reunoissa ja takin helmassa ei saa olla nyörejä – ne voivat olla vaaraksi leikeissä
- ☞ heijastin heilumaan
- ☞ pyöräilykypärä päähän

Leikkipaikat ja leikkivälineet

- ☞ leikkipaikka sekä autojen ajoreitit ja pysäköintipaikat on erotettu toisistaan
- ☞ pihamaalla ei saa olla suojaamattomia kaivoja, oja, rantaa, uima-altaita, suihkulähteitä tms.
- ☞ leikkivälineiden rakenteiden ja materiaalien tulee olla lasten leikkien kannalta turvallisia
- ☞ leikkivälineet pidetään kunnossa; leikkivälineet tarkastetaan ja huolletaan säännöllisesti
- ☞ pienimmille lapsille varataan keinuihin kehikkoistuimet
- ☞ keinujen ja kiipeilytelineiden alla tulee olla tarpeeksi paksu kerros hiekkaa tai muuta iskuja vaimentavaa materiaalia

Piha-alueet ja tiet

- ☞ portaissa ja luiskissa on kaiteet
- ☞ estetään katolle kiipeily, myös irtotikkaat nostetaan lasten ulottumattomiin
- ☞ laatikko- ja puupinot ja vastaavat suojataan pressulla niin, etteivät ne sorru
- ☞ pihapiiriin vain myrkyttömiä kasveja
- ☞ piha, kulkuväylät, portaat ja luiskat hiekoitetaan ja lumet luodaan
- ☞ lapset on syytä pitää loitolla pihagrillistä, sytytysnestepullo korjataan heti pois lasten ulottuvilta

Työkalut

- Puutarhan ja kodin työkalut pidetään poissa pienten lasten ulottuvilta:
- ☞ lapiot, talikot, rautakanget, rautalangat
 - ☞ kirveet, sahat, puukot ym

Mistä lisäaineistoa?

Folkhälsanilla on oma ruotsinkielinen tapaturmien ehkäisyosasto www.folkhalsan.fi/olycksfall. Lisäksi Folkhälsanilla on pitkät perinteet uimaopetuksessa ja siihen liittyvissä turvallisuusasioissa. Aineistoa ja esitteitä on saatavissa Folkhälsanin kotisivulla: www.folkhalsan.fi.

Kansanterveyslaitoksella on oma suomenkielinen tapaturmaportaali ositteella www.ktl.fi/tapaturmat. Sieltä löytyy paljon hyödyllistä tietoa tapaturmien ehkäisystä.

Opetusmateriaalia tapaturmien ehkäisystä esim. vanhempainryhmiä varten sekä tarkistuslistoja ja esitteitä (useimmat sekä suomeksi että ruotsiksi) voi vapaasti tilata tai tulostaa kotitapaturmien ehkäisykampanjan kotisivulta www.kotitapaturma.fi.

SPR on julkaissut esitesarjan ”Turvassa tapaturmilta – lasten ikävaiheittaiset neuvolaesitteet”. Esitteet, jotka ovat sekä suomeksi että ruotsiksi, voi tilata joko netin kautta: myynti@redcross.fi tai SPR:n myynnistä puhelimitse, puh.(09)1293 259 tai (09) 1293 260.

Maatalousyrittäjien eläkerahastolla on maatilojen turvallisuutta koskevaa aineistoa, josta suurin osa on sekä suomeksi että ruotsiksi. Aineistoa voi tilata maksutta osoitteesta www.mela.fi valikko Palvelut/Julkaisut ja tilaus/työturvallisuusyksikön sivut.

SPEKillä www.spek.fi on laaja aineistopankki.

Kun haluat oppia lisää

Jos haluat oppia lisää tapaturmien ehkäisyydestä ja olet kiinnostunut siitä, mitä muut ovat tehneet, kannattaa käyttää hyväksi kirjan lopussa olevaa luetteloa web-linkeistä (liite 3). Voit käydä katsomassa lähteitä, saada niistä lisävihjeitä ja kehittää omia ideoita.

Kaikkein tehokkainta on käydä tutustumassa paikan päällä jossain yksikössä, joka on tehnyt tuloksellista tapaturmien ehkäisytyötä. Opintokäyntejä suositellaan lämpimästi!

Me Folkhälsanissa autamme mielellämme antamalla lisätietoja tai etsimällä luennoitsijoita, jotka voivat kertoa tapaturmien ehkäisytyöstä erilaisille ryhmille. Ota yhteyttä meihin!

Liite 1: Tarkistuslista päiväkoteja varten

(Tämä tarkistuslista on laadittu Ruotsin olosuhteisiin varten ja on hyvin seikkaperäinen. Listaa voi soveltaa omiin tarpeisiin ja sen pohjalta voi muokata oman turvatarkastuslomakkeen.)

Sisällä – Sisäilma ja kiinteät kalusteet

	On	Ei kiireell.	Huom.
1. Alle 60 cm korkeudella olevat ikkunalasit sekä alle 1,5 m korkeudella olevat ulko-ovien ikkunat: 3 mm paksuinen karkaistu lasi tai 5 mm tasolasi tai laminoitu lasi sekä sisäettä ulkopinnalla.			
2. Kaikkien ikkunoiden ja ovi-ikkunoiden sisäpintojen tulee olla 3 mm:n karkaistua lasia tai 5 mm:n tasolasia. Vanhemmissa päiväkodeissa alle 80 cm:n korkeudella olevat ikkunat tulee ensisijaisesti vaihtaa/peittää.			
3. Peilien tulee olla 6 mm:n tasolasia tai ruostumatonta metallilevyä ja ne tulee kiinnittää myös yläreunasta niin etteivät ne irtoa.			
4. Avattavissa, alle 1,8 m:n korkeudella lattianrajasta olevissa ikkunoissa tulee olla putoamisen estävät, ikkunan yläreunaan kiinnitettävät turvapidikkeet (mieluiten kahdella kädellä avattavat). Suuriin ja yli 1,5 metrin korkeudella maasta oleviin ikkunoihin kahdet pidikkeet. Lisäksi ikkunoissa ja parvekkeen ovissa tulee olla turvahaat.			
5. Sälekaihdinten nyörit tulee kiinnittää ylös tai katkaista, etteivät lapset voi tarttua niihin (kirstyvä nyöri).			
6. Ulko-oven sisäpuolella tulee olla ovijarru, jos ovensulkija puuttuu, sama koskee kaikkia sisäovia, joiden väliin lapsen sormi voi jäädä.			
7. Patterisuojat: vanhoihin lämpöpattereihin, sähköpattereihin, joiden lämpötila voi nousta yli 60 asteeseen sekä pattereihin, joiden yläpuolella ei ole ikkunalautaa; korkeintaan 10 cm korkeudelle patterista.			

	On	Ei kiireell.	Huom.
8. Terävät kulmat suojataan tai pehmustetaan: patterien, pöydän- ja hyllynurkat, ilmas- tointilaitteet jne.			
9. Pistorasioiden on oltava maadoitettuja ja ne on suojattava. Huomaa erityisesti jako- rasiat ja jatkojohdot. Ryhmäkeskuksiin asennetaan vikavirtasuojakytkin. HUOM! Älä rakentele itse jatkojohtoja tai omia kytkentöjä pistorasioista.			
10. HUOM! Akvaariot sijoitetaan tukevasti ja turvallisesti ja niiden sähköliitännät ovat turvallisia.			
11. Hyllyt, kaapit, kuivauskaapit kiinnitetään seinään niin, etteivät ne kaadu.			
12. Liedessä on oltava kaatumissuojia (lieden takana) ja liesisuoja ja uunissa lapsilukko. Leikkikeittiön liedessä on lisäksi oltava pääkatkaisin.			
13. Ajastin kahvinkeittimeen ja tarvittaessa muihin keittiölaitteisiin.			
14. Pesukoneessa oltava pääkatkaisin tai kone on sijoitettava lukittavaan tilaan.			
15. Vaatteiden kuivauskaapissa ei saa olla lukkoa.			
16. Lasten pesuhuoneessa, leikkikeittiössä ja verstaassa veden lämpötila korkeintaan 38 astetta.			
17. Portaat: portaikkojen, ulkoportaiden ja parvekkeiden kaide 1,10 m korkuinen. Kai- teiden pystypuiden väli korkeintaan 10 senttiä, pystypuiden on oltava sellaiset, ettei kaiteille pääse kiipeilemään. Avoportaikon yläkerroksessa kaiteet kattoon saakka ja portaikon keskellä 140 cm:n korkeuteen askelmien yläpuolelle. Kädensijat lasten ja aikuisten korkeuteen (90/40 cm).			
18. Porrasveräjät: Jos talossa on pikkulapsia, sekä ylös että alas porrasveräjät, joissa ei voi kiipeillä ja jotka avataan sisäpuolelta.			
19. Lukittavat kellarinovat.			
20. Onko syytä epäillä kosteusvauriota? Jos, niin missä?			
21. Onko tiloissa outoja/kiusallisia hajuja? Jos, niin missä?			
22. Onko sisälämpötila sopiva? Ellei, onko se liian korkea, matala vai epätasainen? Missä?			
23. Onko ilmastoinnin toiminta tarkastettu ja onko mahdolliset puutteet korjattu?			
24. Epäilemmekö, ettei ilmanvaihto ole riittävä? Jos, niin missä?			
25. Onko kuivauskaapin tuuletus kunnossa?			
26. Jos sisäilman otossa käytetään suodatinta, vaihdetaanko se tarpeeksi usein?			
27. Älä unohda vanhaa, hyväksi havaittua ilmastointimenetelmää: TUULETA!			
28. Tunneemmeko tupakkalainsäädännön ja noudatammeko sitä? Sen periaate on, ettei kenenkään tarvitse tahtomattaan altistua tupakansavulle.			

	On	Ei kiireell.	Huom.
29. Onko tupakansavua jossain, missä sitä ei kuulu olla?			
30. Jos talossa on tupakointihuone, onko sen ilmastointi järjestetty erikseen? Tarpeeksi hyvin? Ota huomioon että tupakan haju jopa vaatteissa, hiuksissa tai hengityksessä voi olla haitaksi.			
31. Onko koko henkilökunta selvillä siitä, ettei päiväkotiin saa mennä vaatteissa, jotka ovat olleet kosketuksissa eläinten kanssa?			
32. Tietävätkö perheet, joissa on lemmikkieläimiä, etteivät lapset voi mennä tarhaan vaatteissa, joissa voi olla eläinpölyä?			
33. Säilytetäänkö ulkovaatteet niin, etteivät allergiset lapset joudu kosketuksiin vaatteiden kanssa, joissa saattaa olla eläinpölyä.			
34. Päiväkodissa ei saa olla allergisoivia lemmikkieläimiä, ei myöskään ratsastusvaatteita. Ulkovaatteita ei saa tuoda leikkihuoneisiin! Allerginen reaktio voi tulla myöhemmin, jolloin syy-seuraussuhdetta on vaikea tunnistaa.			
35. Onko keskusteltu yleisesti siitä, että parfyymit, hiussuihkeet ym. voivat saada aikaan allergisia reaktioita? Päiväkodin henkilökunnan ei tule käyttää työaikana lainkaan hajuvesiä eikä hajustettuja tuotteita!			
36. Sisätiloissa ei saa olla seuraavia kasveja: koivun- ja pajunoksat, kuivakukat.			
37. Onko huoneissa esim. jokin seuraavista ruukkukasveista: limoviikuna, kirjovehka, esikko, krysanteemi, pelargonია? Ruukkukasveja niukasti!			
38. Hoidetaanko kasveja niin, ettei multaan eikä ruukkuihin muodostu hometta? Vaihda mullat mieluiten kahdesti vuodessa!			
Sisätilojen hoito			
39. Kun huoneita siivotaan, onko lelut ja muut lasten tavarat, tynnyt, tuolit, johdot ym. raivattu tieltä pois?			
40. Onko olemassa siivoussuunnitelma ja tuntevatko kaikki sen?			
41. Onko tavarat, joita ei juuri nyt tarvita, siirretty pois tieltä?			
42. Onko riittävästi (pölyttömiä, turvallisia) kunnollisia säilytystiloja, esimerkiksi ovellisia (ei lasiovellisia) kaappeja?			
43. Pyyhitäänkö lattiat joka päivä kostealla?			
44. Lakaistaanko tai imuroidaanko lattioita? Mitä huoneita? Pölyä levittäviä siivousmenetelmiä tulee karttaa.			
45. Onko huoneissa kokolattiamattoja tai pintakäsittelemättömiä seinätapetteja? Jos, niin missä? Ne tulee vaihtaa/pinnat tulee maalata.			

	On	Ei kiireell.	Huom.
46. Onko tyynyissä vaihdettavat päälliset, jotka pestään usein?			
47. Ovatko puhdistusaineet hajustamattomia?			
48. Onko korkkimatoissa vesipesun jälkeen paha haju? Jos näin on, vältä runsasta veden käyttöä ja kemikaaleja.			
49. Sujuuko siivous hyvin: leikkihuoneessa? puutyö- ja maalausverstaassa? märkätiloissa? eteisissä? Myös, jos tiloja mahdollisesti vuokrataan?			
50. Tehdäänkö vähintään kerran vuodessa suursiivous? Kuuluuko siihen seuraavat rutiinit? Tekstiilien, esim. verhojen ja mattojen pesu /vaihto? Ilmastointiventtiilien puhdistus sekä katon/seinän pesu venttiilien ympäriltä? Siivotaanko myös kaappien, pakastinten ja jääkaappien takaa ja alta?			
51. Sujuuko tilojen huolto hyvässä yhteistyössä? Ellei, miksi ei?			
Sisällä – irtaimisto – kemialliset/tekniset materiaalit			
52. Pinnasänky: pinnat korkeintaan 8,5 cm etäisyydellä toisistaan, kun pinnoja painetaan erilleen.			
53. Lastentuoli – tuoteselosteella varustettu, älä jätä lasta ilman valvontaa.			
54. Yölamput – kiinnitetään hyvin, hehkulamppu piiloon ristikon alle.			
55. Liukuesteet – myös pikkumattojen alla ja kylpyhuoneessa.			
56. Onko trampoliinit kiinnitetty kunnolla paikoilleen esim. puolapuiden alle?			
57. Kynttilät – pois lasten ulottuvilta.			
58. Lastenvaunut – tarkista jarrut, kokoonpanomekanismit ja kuomu. Valjaat vaunuihin.			
59. Terveydelle vaaralliset tekno-kemialliset tuotteet kuten konetiskiaine, tehopesuaineet ja öljypohjaiset tuotteet on säilytettävä lukitussa tilassa, esimerkiksi siivouskaapin ylähyllyllä. Ne on säilytettävä alkuperäispakkauksissa ja niiden tulee vastata kunnan määräyksiä tuotteiden ympäristöystävällisyydestä. Lipeä ja vahvat hapot eivät kuulu päiväkodin varustukseen.			
60. Tiski- ja pesuaineet ja muut terveydelle vähemmän haitalliset valmisteet tulee säilyttää lapsilukoilla suljettavissa keittiökaapeissa tai kaapeissa, jotka ovat vähintään 140 cm korkeudella lattiasta. Ne on säilytettävä alkuperäispakkauksissaan ja niiden tulee vastata kunnan määräyksiä tuotteiden ympäristöystävällisyydestä.			
61. Ovatko seuraavat tuotteet hajustamattomia? Saippua, shampoo, pesu- ja huuhteluaineet, tiskiaine sekä puhdistusaineet. Vältä muuallakin voimakkaita tuoksujia!			
62. Lääkkeet on säilytettävä laatikossa, jossa on turvalukko tai muu yhtä varma lukitus.			
63. Lapsilukot laatikoihin, joissa on veitsiä ja teräviä työkaluja. Jos lapsilukkoja ei ole, säilytä veitset ym. yläkaapissa tai vastaavassa.			

	On	Ei kiireell.	Huom.
Paloturvallisuus			
64. Onko evakuointisuunnitelma kunnossa?			
65. Järjestetäänkö lasten kanssa säännöllisesti paloharjoituksia?			
66. Onko jossain tarpeettomia mattoja? (allergia- ja tulipaloriski)			
67. Onko lämmönlähteiden (esim. kohdelamput, patterit) tuntumassa palavista materiaaleista valmistettuja esineitä tai tekstiilejä?			
68. Säilytetäänkö tavaroita kuivauskaappien päällä? (syttymisvaara)			
69. Kuuluuko päivittäisiin rutiineihin infrapunalämmittimen sulkeminen työpäivän päättyessä? (esim. ajastin)			
70. Ovatko evakuointisuunnitelman mukaiset poistumistiet vapaana?			
71. Onko evakuointisuunnitelman mukaisilla kulkuväylillä helposti aukeavat ovet (joissa ei ole avainta)?			
72. Onko keittiössä sammutusmatto?			
73. Onko joka osastolla vähintään yksi vaahtosammutin, vaihtoehtoisesti sisätilojen palo- posti?			
74. Onko sammutusvälineiden ympärillä tyhjää tilaa?			
75. Onko sammutusvälineiden sijainti poistumissuunnitelman mukainen?			
76. Onko huoltoyritys tarkastanut palosammuttimet viimeisen vuoden aikana?			
77. Onko kaikkien sammuttimien sokka paikallaan?			
78. Tietääkö koko henkilökunta, missä sammutusvälineet ovat ja kuinka ne toimivat?			
Leikkikalut, leikkivälineet			
Legopalikat, palapelien palat, kuulat ja muut pikkuesineet ovat hyviä leikkikaluja isommilla lapsilla. Ne tulee säilyttää niin, etteivät pienemmät lapset pääse pistämään niitä suuhunsa. Leluostokset on puntaroitava tarkkaan.			
79. Pienet esineet ja pikkuosat – testaa testisynterissä			
80. Säilytä pikkuosat ja pikkutavarat turvallisesti pienimpien ulottumattomissa.			
81. Vahdi tarkkaan pienimpiä, kun isommat lapset leikkivät em. leluilla tai järjestä isompien leikit eri huoneeseen.			

	On	Ei kiireell.	Huom.
82. Selitä isommille lapsille, mitä voi tapahtua, jos pikkuiset pääsevät käsiksi heille vaarallisiin leluihin. Näytä mallia testisylinterin avulla. Opeta vanhempia lapsia laittamaan lelut takaisin paikoilleen.			
83. Poista rikkinäiset lelut.			
84. Tarkista ja puhdista säännöllisin välein kaikki lelut.			
85. Onko leluissa allergisoivia materiaaleja, esim. höyheniä, villaa, pähkinänkuoria, jouhia tai siementen kuoria?			
86. Käytetäänkö vain vesiliukoisia kyniä, värejä, liimoja, liistereitä jne.?			
87. Säilytetäänkö puutyö- ja maalausverstaan varusteet turvallisesti? Voidaanko tilat luki- ta?			
Ulkona, pihalla, yleisissä portaikoissa			
88. Portaikoissa on oltava kaiteet myös lapsikorkeudella. Joissain tapauksissa tarvitaan portti esim. kellarin portaisiin.			
89. Onko kaikkien tiedossa selkeät rutiinit, joiden mukaan järjestetään pihavalvonta koko päivän ajan?			
90. Onko järjestetty erityisvalvontaa niille piha-alueille, missä maasto on epätasainen?			
91. Onko piha-alue kokonaan aidattu?			
92. Pihaporttien tulee aueta sisäänpäin ja niissä on oltava toimiva lukko, mieluiten sellainen, jonka avaamiseen tarvitaan molempia käsiä.			
93. Ovato portit ja niiden lukot sellaisia, ettei niihin voi jäädä puristuksiin?			
94. Aidan tulee olla metrin korkuinen, kiipeily mahdotonta (silmäkoko 40x40 mm). 140-senttinen aita, jos maaston korkeus vaihtelee yli metrin tai jos vieressä on vilkkaasti liikennöity tie. Aidan alareunan etäisyys maanpinnasta korkeintaan 10 cm. Jos liikenne on häiritsevää, tarvitaan meluaita.			
95. Pihalla tai pihan tuntumassa olevat vesilämmikot tasoitetaan tarvittaessa. Pihassa ei saa olla yli 10 sentin syvyisiä lätäköitä.			
96. Onko kaivoja, ovatko ne turvallisia? Onko kansi kunnolla kiinni? Onko kaivoissa putoamisesta?			
97. Kasvit: myrkylliset ja piikikkäät kasvit on poistettava.			
98. Onko lähituntumassa koivuja, pähkinäpensaita, raitoja, angervoja tai jasmiineja? Siitepöly ja voimakkaat tuoksut ovat haitaksi useille allergikoille. Muista, että myös leikeissä kasvit voivat olla haitallisia.			
99. Onko pihaanajotie ja ulkotilat aurattu ja hiekotettu kunnolla talviaikaan?			

	On	Ei kiireell.	Huom.
100. Onko vaarallisen kaltevat rinteet eristetty?			
101. Jos pihassa on pulkkamäki: Onko pulkkamäen reitillä mahdollisesti olevat esiinpistävät oksat, puut ja tolpat suojattu kunnolla? Onko mäenlaskusta haittaa muulle toiminnalle?			
102. Onko pihassa tilaa ja edellytyksiä monenlaisille leikeille?			
103. Onko mahdollista sijoittaa erilleen palloleikit kuten sähly ja esim. polkupyöräily?			
Leikkivälineet			
Leikkivälineitä koskevat turvallisuusvaatimukset perustuvat eurooppalaiseen standardiin EN 1176-1177. Standardi tuli voimaan 1.1.1999.			
104. Onko tehty suunnitelma leikkivälineiden kunnossapidosta ja vaihdosta?			
105. Onko tehty sopimus ulkopuolisen tarkastajan kanssa?			
106. Tekeekö tarkastuksen ulkopuolinen tarkastaja?			
107. Hiekkalaatikko: Hiekka vaihdetaan tai hiekkaa lisätään kerran vuodessa ja tarvittaessa hiekkaa kuohkeutetaan. Tarkistetaanko hiekkalaatikko säännöllisesti niin ettei siellä ole teräviä esineitä eikä esim. lasia?			
108. Onko hiekkalaatikko sijoitettu niin, että jokin osa siitä on aina varjossa?			
109. Onko leikkitelineiden, keinujen ja kiipeilytelineiden alla riittävän paksu ja pehmeä putoamisalusta ja onko yli 60 sentin korkeudessa olevilla tasoilla putoamisen estävät suojaseinämät, reunukset ja kaiteet?			
110. Onko leikkitelineiden, keinujen, kiipeilytelineiden ym. ympärillä tarpeeksi laaja turva-alue?			
111. Kiipeilytelineen alla tulee olla runsaasti hiekkaa ja telineen ympärillä 1½-2½ metrin levyinen turva-alue hiekkaa. Korkein vapaa pudotus 3 metriä. Tarkasta puuosat, irto-köydet, verkot ja riippusillat.			
112. Liukumäki: Tikkaat, kädensijat, aita ja liukumäen maan tasolla oleva alareuna tarkastetaan.			
113. Keinut: Keinun istuinlauta vähintään 40 cm korkeudella maanpinnasta. Keinujen ympärillä tulee olla 60-80 senttiä korkea turva-aitaus.			
114. Onko liukumäki auringossa? (Pinta kuumenee liikaa)			
115. Ovato kaikki kiipeilytelineet ja muut rakenteet kiinnitetty tarpeeksi tukevasti paikoilleen.			
116. Onko kiipeilytelineissä ja muissa leikkivälineissä teräviä tai pistäviä reunoja tai muita osia, joissa lapset voivat satuttaa itsensä?			

	On	Ei kiireell.	Huom.
117. Onko pultit ja ruuvit painettu kunnolla sisään. Onko naulat lyöty sisään ja terävä pää taivutettu?			
118. Onko kaikki leikkivälineiden taipuvat osat ja jouset kiinnitetty niin, ettei lapsi voi satuttaa niihin sormiaan?			
119. Onko liukumäen alapuolella maassa 2 metrin pituinen hiekkainen jarrutusalue?			
120. Vapaasti seisova liukumäki: Onko ylimpänä lava ja tikapuut, jotka ulottuvat liukumäen yläpuolelle ja onko ylhäällä suojatanko?			
121. Onko leikkitelineet rakennettu niin, etteivät lapset voi mitenkään juuttua niihin kiinni.			
122. Onko keinu tai keinulauta valmistettu iskuja vaimentavasta materiaalista, esimerkiksi autonrenkaasta?			
123. Onko keinut ja keinun jalusta sijoitettu niin, ettei keinumisesta ole haittaa muille leikeille?			
124. Onko kiinteästi asennettujen leikkivälineiden perusta valettu vähintään 40 cm maanpinnan sisään ja onko täyttömaata riittävästi?			
125. Tarkastetaanko puisista leikkivälineistä säännöllisesti mahdolliset lahoamiset ja kulumiset?			
126. Tehdäänkö metallista valmistetuille leikkivälineille säännölliset tarkastukset ruostumisen, murtumien ja kulumisten varalta?			
127. Tarkistetaanko verkot, pultit ja ripustussysteemit säännöllisesti kulumisen varalta?			
128. Onko kaikki verkot ja nuoratikkaat kiinnitetty molemmista päistä?			
129. Onko kaikissa verkoissa hyväksytty silmukkakoko?			
130. Jos leikkiväline on kiinnitetty suoraan elävään puuhun, onko puu terve ja kiinnitys luja?			
131. Ovatko kolmipyöräpolkupyörät sellaisia, että hammasvaurioiden riski on minimoitu? (Ei pehmustamattomia tankoja)			
Päiväkotialueen ympäristö			
132. Onko pysäköintialue järjestetty niin, että lasten tuominen ja hakeminen sujuu turvallisesti?			
133. Tarvitaanko tienylityspaikkoja ja varoituskylttejä "LAPSIA"?			
134. Onko kyltit sijoitettu oikein?			
135. Onko päiväkodin ohi kulkeva tie vilkkaasti liikennöity?			
136. Onko lumenluonti kunnolla hoidettu?			

	On	Ei kiireell.	Huom.
136. Estävätkö pensasaidat näkyvyyttä? Onko lähistöllä veden täyttämiä ojia, monttuja, kaivoja tai vastaavia? Korjaa tilanne, jos on tarpeen.			
138. Jos lähitienoilla on kaivoja, onko niistä vaaraa? Onko kaivonkansi lujasti kiinni? Onko kaivoissa putoamisen estävät kaiteet?			
Allergian aiheuttajat, ravinto ja terveys			
139. Valittelevatko monet silmä- tai nenäoireita, kurkkukipua, päänsärkyä, väsymystä? Jos näin on, onko asiasta tehty kyselyä? Jos terveyshaittoja on paljon tai jos monet valittavat kuivasta ilmasta, hajuista, huonosta ilmastoinnista tms., asia on selvittävä kyselyllä.			
140. Onko henkilökunta (sijaiset mukaanluettuna) kunnolla selvillä lasten mahdollisista allergioista/yliherkkyyksistä ja siitä, mitä lasten tulee välttää voidakseen hyvin.			
141. Osaako henkilökunta huolehtia hyvin allergisten lasten mahdollisesta lääkityksestä?			
142. Tietävätkö kaikki päiväkodin työntekijät, miten heidän on meneteltävä, jos lapsi saa allergisia reaktioita, esim. astma-kohtauksen tai allergisen shokin?			
Psykososiaalinen ympäristö			
143. Kiusaaminen – onko havaittu minkäänlaista kiusaamista? Lapsi – lapsi –suhteissa Aikuinen – aikuinen -suhteissa Lasten ja aikuisten välillä			
Muuta			
144			
145			
146			
147			
148			
149			
150			

Tarkastus on tehty pvm. _____

Tarkastuksesta vastasi _____

Kun olet käynyt läpi edellä olevan liitteen 1: Tarkistuslista päiväkoteja varten, tarkasti tai ylimalkaisesti, on hyvä, jos teet yhteenvetoa puutteista seuraavaan tapaan. Tee oma lomake tai kirjoita vapaasti:

1. Puutteet, jotka on korjattava heti

- Tarkistuslistan numero
- Mitä täytyy tehdä
- Kuka hoitaa tehtävän
- Kuka vastaa siitä, että työ tilataan ja asia hoidetaan kuntoon

2. Ostettavat tarvikkeet

3. Nämä työt teemme itse

4. Kirvesmiehen apua vaativat työt

5. Sähköasentajan apua vaativat työt

6. Putkiasentajan apua vaativat työt

7. Muut hoidettavat asiat

Seuraavat tiedot ovat tärkeitä:

- Asioiden kiireellisyysjärjestys
- Mitä hankintoja täytyy tehdä
- Kuka vastaa siitä, että tavarat tilataan ja kuljetetaan paikalle

Koulutustarve

- Kiireellisyysjärjestys
- Mitä koulutusta
- Keitä täytyy kouluttaa
- Kuka vastaa koulutuksen järjestämisestä ja toteuttamisesta

Liite 2: Tarkistuslista pikkulasten kotitapaturmien ehkäisemiseksi

	KYLLÄ	EI
Onko puhelimen lähellä hätänumerot?		
- Yleinen hätänumero 112	☐	☐
- Poliisi 10022.....	☐	☐
- Myrkytystietokeskus 09-4711 tai 09-241 4392.....	☐	☐
Myrkytykset		
1. Onko asunnossa lukittava lääkekaappi?	☐	☐
2. Säilytetäänkö kodin kemikaaleja lukittavassa kaapissa ja tarpeeksi korkealla?	☐	☐
3. Ovatko kemikaalit alkuperäispakkauksissa?	☐	☐
4. Säilytetäänkö alkoholijuomat lasten ulottumattomissa?	☐	☐
5. Ovatko huonekasvit myrkyttämiä?	☐	☐
6. Onko kotona lääkehiiltä?	☐	☐
Palo- ja sähkötapaturmat		
1. Onko asunnossa palovaroin? Onko se oikein sijoitettu?	☐	☐
2. Onko liedessä liesisuoja? Onko liesi kiinnitetty tukevasti?	☐	☐
3. Ovatko kodin pienkoneet kuten kahvinkeitin lasten ulottumattomissa?	☐	☐
4. Ovatko hanat termostaatti- ja turvahanoja?	☐	☐
5. Onko saunan kiuas suojattu?	☐	☐
6. Onko asunnossa turvapistorasiat tai onko pistorasiat muuten suojattu?	☐	☐
7. Onko sähköjohdot kiinnitetty niin, että ne ovat poissa tieltä?	☐	☐
- ovatko johdot ehjiä?	☐	☐
8. Säilytetäänkö tulitikut lasten ulottumattomissa?	☐	☐
9. Onko kellarin ja ullakon ovissa sellaiset lukot, etteivät lapset pääse tiloihin?	☐	☐
Kaatumiset ja putoamiset		
1. Onko ikkunoissa putoamisen estävät ikkunanpidikkeet?	☐	☐
2. Onko parvekkeen ovesa pidike/haka/turvalukko?	☐	☐
3. Onko WC:n ja kylpyhuoneen ovesa ulkopuolelta avattava lukko?	☐	☐
4. Onko kylpyhuoneessa liukuesteet?	☐	☐

5. Onko sisäportaissa
- lapsiportti?
 - kaiteet?
 - liukuesteet?
6. Onko matoissa liukuesteet?
7. Onko lattia liukastumaton?
8. Onko huonekalujen terävät kulmat suojattu?
9. Säilytetäänkö vaaralliset esineet (veitset, sakset, työkalut, muovipussit)
lasten ulottumattomissa?

Liikenneonnettomuudet

1. Onko autossa lasten turvaistuimet?
2. Käyttävätkö lapset pyöräillessään suojakypärää?
3. Käyttävätkö lapset heijastimia?
4. Onko lasten leikkipaikka suojassa autoilta?
5. Onko asuntoalueella riittävän alhainen nopeusrajoitus?

Ensiapu

1. Onko kodin ensiapuvälineet riittävät?
2. Hallitsetko ensiaputaidot?

KOTITAPATURMIEN EHKÄISYKAMPANJA

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ. SISÄASIAINMINISTERIÖ. STAKES.

SUOMEN PELASTUSALAN KESKUSJÄRJESTÖ.

SUOMEN VAKUUTUSYHTIÖIDEN KESKUSLIITTO.

TERVEYDEN EDISTÄMISEN KESKUS

Liite 3 – Käyttökelpoisia web-linkkejä

<http://www.folkhalsan.fi/olycksfall>..... Folkhälsanin tapaturmien ehkäisysivu
<http://www.ktl.fi/tapaturmat>Kansanterveyslaitoksen tapaturmaportaali
<http://www.kotitapaturma.fi>..... Kotitapaturmien ehkäisykampanjan kotisivu
<http://www.tapaturmapaiva.fi>..... Tapaturmapäivän kotisivu
<http://www.stakes.fi>Stakesin kotisivu
<http://www.lskl.fi>Lastensuojelun Keskusliiton kotisivu
<http://www.stm.fi>Sosiaali- ja terveysministeriön kotisivu
<http://www.kuntaliitto.fi>..... Kuntaliiton kotisivu
<http://www.stat.fi> Tilastokeskuksen kotisivu
<http://www.liikenneturva.fi>Liikenneturvan kotisivu
<http://www.mela.fi>..... Maatalousyrittäjien eläkekassan kotisivu
<http://www.pelastustoimi.net> Pelastustoimen kotisivu
<http://www.spek.fi> SPEK:in kotisivu
<http://www.redcross.fi>Suomen Punaisen Ristin kotisivu
<http://www.mll.fi> Mannerheimin Lastensuojeluliiton kotisivu
<http://www.health.fi>..... Terveysten edistämisen keskuksen kotisivu

Kartoita vakuutusturvasi!

Toivon lisätietoja seuraavista vakuutuksista:

- Kodin vakuutukset ja tapaturmavakuutukset
- Auto- ja liikennevakuutukset
- Sairauskulu- ja henkivakuutukset
- Lapsivakuutukset
- Muut vakuutukset, mitkä?
-

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinumero ja -toimipaikka: _____

Puhelin (myös suuntanumero): _____

Sähköpostiosoite: _____

Parhaiten minut tavoittaa arkisin klo _____ - _____

VERITAS

Vakuutukset • Rahastot

www.veritas.fi

Turvallisuutta läpi elämän

Taita tästä ja teippaa tai nido kirjeeksi

Veritas
maksaa
postimaksun

Veritas / Yliopistonkatu

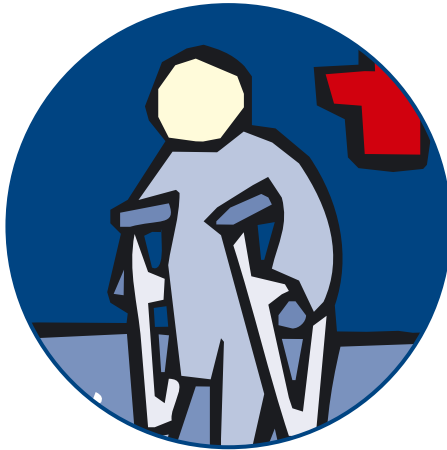
VASTAUSLÄHETYS

Tunnus 5000965

Info: 71110

20003 TURKU

Hankkeen johtaja

Elisabeth Morberg, puh. 0400-768 386
elisabeth.morberg@folkhalsan.fi

Hankkeen hallinta

Landskapsföreningen Folkhälsan i Nyland r.f./Folkhälsanin Uudenmaan piiri ry.

Ulkoiset rahoitukset

Terveystieteiden tutkimuskeskus, Brita Maria Renlundin säätiö (vain lasten tapaturmat).
Eri toiminnissa on lisäksi ollut mukana paikallisia rahoittajia, sponsoreita ja monia vapaaehtoisia.

WWW-sivut

www.folkhalsan.fi/olycksfall
Safe communities: www.phs.ki.se/csp/safecom/default.htm